

Diplomati

To mænds duel – et kammerspil med snyd

Den tyske instruktør Volker Schlöndorff (født 1939) begyndte sin karriere som assistent for flere franske filminstruktører (primært Louis Malle og Jean-Pierre Melville), og han har ikke mistet sine franske forbindelser. Hans nye film "Diplomati" er fransk og bygger på et skuespil af Cyril Gély. Skuespillet skildrer noget, der ligner en realhistorisk situation ved Anden Verdenskrigs slutning, hvor den tyske besættelsesmagt i august 1944 står over for at måtte forlade Paris, idet De Allieredes styrker er på vej mod den franske hovedstad.

Gély's skuespil er et kammerspil, hvor han lader den svenske diplomat Raoul Nordling snige sig ind i det tyske hovedkvarter og ind i suiten hos kommandanten over Paris, General Dietrich von Choltitz. Hans formål er – tilsyneladende – at overtale generalen til **ikke** at udløse de miner, som hæren har lagt ud ved broerne og mange af de historiske bygninger, og som således kan lægge Paris i grus.

Schlöndorff har åbnet kammerspillet en smule op med nogle scener fra det besatte Paris, men ikke mange. Også filmen er primært et 'kammerspil' og en sikkert velkommen lejlighed til at præsentere André Dussollier – som Nordling – og Niels Aarestrup – som Choltitz. Aarestrup er født i Frankrig og barn af en fransk mor og en dansk far, deraf efternavnet. Aarestrup og Dussollier er to af de store nulevende skuespillere i fransk teater og film, og filmen er på mange måder deres. Særligt Aarestrup gør indtryk i den vanskelige rolle som den tyske kommandant: Uden at gøre manden alt for positiv eller sympatisk, giver Aarestrup skikkelsen både statur og nuancer.

Det er på sin vis en velgjort film – på sine særlige teatralske præmisser – men hvad vil Schlöndorff med den? Hvad vil han ud over at give Dussollier og Aarestrup nogle i bedste forstand glansroller?

Historien og dens sammenhæng er realhistorisk, men ikke korrekt gengivet. Begge personer er autentiske personer, men det møde mellem dem, som filmen skildrer, har aldrig fundet sted. Det er korrekt, at Choltitz havde ordre til – fra højeste sted, altså Adolf Hitler selv – at forsvare Paris mod De Allierede til det sidste og til at ødelægge byen, hvis forsvaret mislykkes. Men det var nogle af hans egne officerer, som overbeviste ham om, at det ikke ville tjene noget militært formål at ødelægge byen, og at man derfor ikke skulle udløse minerne, jfr. Anthony Beevor.

Man kan sige, at Gély og Schlöndorff tager sig en 'poetisk frihed' ved at lade Nordling være den, der overtaler Choltitz, fordi det giver muligheden for en samtale mellem dem. Tanken har sandsynligvis netop været, at dette skulle være en væsentlig samtale om samvittighed contra pligt, og den tyske hærledelses loyalitet mod en gal fører er da også én af Anden Verdenskrigs vigtigste og værste bevæggrunde. Bortset fra de få, der stod bag attentatet d. 20. juli 1944, forblev de fleste officerer og generaler trofaste til det sidste – *ad absurdum*, som vi ser det så levende i "Der Untergang" (instr. Oliver Hirschbiegel, 2004).

Hvis formålet var en sådan 'duel' på samvittighedsspørgsmål, kunne den poetiske frihed i forhold til den autentiske historie forsvares, men filmen snyder. For det første lader den Nordling undslippe en stillingtagen til Choltitz dilemma – han er truet med, at hvis han 'redder' Paris, vil hans familie blive henrettet – og for det andet gør filmen os ikke fra begyndelsen bekendt med Nordlings konspiratoriske formål med besøget hos kommandanten. Det formål afsløres som en overraskelse til sidst. Jeg synes, det underminerer filmen. Det gør 'den store samtale' til en samtale på skrømt. Jeg føler mig snydt – ikke beriget.

To emner undviger filmen. For det første de politisk-militære manøvrer ved krigens slutning i Frankrig, hvor de som sædvanlig velorganiserede kommunister ønskede at vinde nogle magtpositioner i det kommende frie Frankrig, og den borgerlige opposition under General Charles de Gaulle ville naturligvis forhindre dette. For det andet elitens og store befolkningsgruppers spegede forhold til den tyske besættelsesmagt. Det var lidt som i Danmark: Det gjaldt om at slippe så billigt som muligt, hvilket man så har forsvaret med ønsket om at skåne befolkningen for lidelser. Så meget har Schlöndorff altså ikke villet åbne denne films kammerspil, og retfærdigvis ville disse emner vel også ville kræve en hel film for sig.

Men jeg leder efter filmens berettigelse. Jeg ender ved Dussolliers og Aarestrups hovedroller. Selv om de gør det godt – som sagt især Aarestrup – er det alt i alt for lidt. Schlöndorff er som person en yderst sympatisk mand, der kan sige meget fornuftigt i interviews, men trods godt håndværk har hans film det ofte med – på vidt forskellige måder – at skuffe.

© **Bo Torp Pedersen**

Filmfakta

Diplomati – Diplomatie – Frankrig 2014 – instr.: Volker Schlöndorff – manus: Volker Schlöndorff og Cyril Gély efter Gélys skuespil – med: André Dussollier, Niels Aarestrup, Burghart Klaußner, Robert Stadlober, Stefan Wilkening, Thomas Arnold, Johannes Klaußner – 84 min. farver – dansk biografpremiere: 16/10, 2014 – pressebilleder/udlejning: UIP

Links

<http://www.cinemazone.dk/review.asp?id=9394&area=2>

<http://www.ekkofilm.dk/anmeldelser/diplomati/>

<http://filmz.dk/film/diplomati/biograf>

<http://www.information.dk/512711>